SLOVENSKO OGRODJE KVALIFIKACIJ

STROKOVNI POSVET O MIKRODOKAZILIH
10. maj 2022

Poročilo

Maj 2022

Pripravile: Nika Mustar, Metka Šlander, Špela Pogačnik Nose in Urška Marentič

CPI CENTER RS ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT

Sofinancira Evropska unija

Kazalo vsebine

1. Uvod 3
2. Strokovni posvet o mikrodokazilih 4
3. Strokovne delavnice 7
3. 1 Poročilo iz strokovne delavnice 1: Opredelitev mikrodokazila 8
3.1.1 Ozadje za Strokovno delavnico 1 8
3.1.2 Vprašanja za razpravo v Strokovni delavnici 1 8
3.1.3 Rezultati razprave Strokovne delavnice 1 9
3.2. Poročilo iz strokovne delavnice 2: Zagotavljanje kakovosti mikrodokazil 12
3.2.1 Ozadje za Strokovno delavnico 2 12
3.2.2 Odprta vprašanja za Strokovno delavnico 2 12
3.2.3 Rezultati razprave v Strokovni delavnici 2 13
3.3 Poročilo iz strokovne delavnice 3: Umeščanje mikrodokazil v Slovensko ogrodje kvalifikacij 16
3.3.1 Ozadje za Strokovno delavnico 3 16
3.3.2 Odprta vprašanja za Strokovno delavnico 3 16
3.3.3 Rezultati razprave v Strokovni delavnici 3 17
4. Povzetek 19

1. Uvod

10. maja 2022 je v organizaciji Nacionalne koordinacijske točke SOK-EOK, ki deluje na Centru RS za poklicno izobraževanje, v Ljubljani potekal **Strokovni posvet o mikrodokazilih**. Namen posveta je bil **spodbuditi razpravo o vlogi in namenu mikrodokazil v slovenskem prostoru** ter na ta način prispevati k oblikovanju učinkovitih in dolgoročnih strategij izobraževanja in usposabljanja na nacionalni ravni, ki bodo odgovarjale na spreminjajoče se tehnološke, gospodarske, okoljske in družbene izzive.

Glavni poudarki Strokovnega posveta o mikrodokazilih so bili osredotočeni na:

- predstavitev Predloga priporočila Sveta EU o evropskem pristopu k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost;
- predstavitev sistema *Europass digital credentials*;
- predstavitev vmesnih rezultatov raziskave CEDEFOP *Mapping microcredentials for labour market education and training* s poudarkom na študiji primera Slovenije;
- predstavitev pogleda na mikrodokazila z vidika visokega šolstva;
- izvedbo strokovnih delavnic s ključnimi deležniki na temo mikrodokazil.

2. Strokovni posvet o mikrodokazilih

Strokovnega posveta o mikrodokazilih se je udeležilo **80 predstavnikov ključnih deležnikov** s področja izobraževanja, gospodarstva, visokega šolstva in socialnih partnerjev.

Slika 1: Udeleženci Strokovnega posveta o mikrodokazilih

V uvodnem delu posveta sta udeležence nagovorila direktor Centra RS za poklicno izobraževanje **mag. Janez Damjan** ter ministrica za izobraževanje, znanost in šport **dr. Simona Kustec**.

Slika 2: Uvodni nagovor mag. Janeza Damjana

Slika 3: Uvodni nagovor dr. Simone Kustec

V plenarnem delu posveta je predstavnik generalnega direktorata Evropske komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje **g. William O'Keefe** predstavil evropski pristop k mikrodokazilom ter Predlog priporočil Sveta EU o evropskem pristopu k mikrodokazilom za vseživljenjsko učenje in zaposljivost, objavljen v decembru 2021.

Sliki 4 in 5: Predstavitev Priporočil sveta EU o evropskemu pristopu k mikrodokazilom

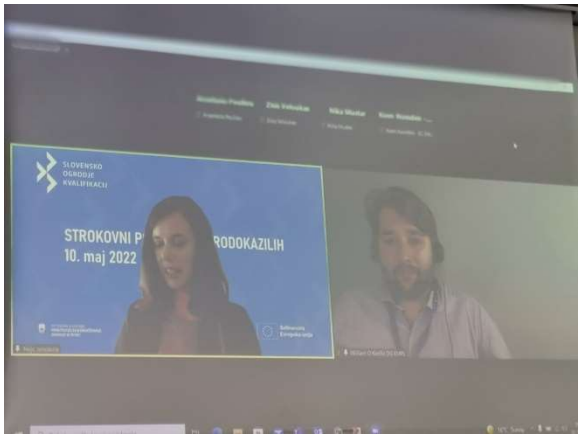

V nadaljevanju je **g. Koen Nomden**, predstavnik generalnega direktorata Evropske komisije za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje, predstavil sistem evropskih digitalnih potrdil (*European digital credentials*).

Sliki 6 in 7: Predstavitev Evropskih digitalnih potrdil

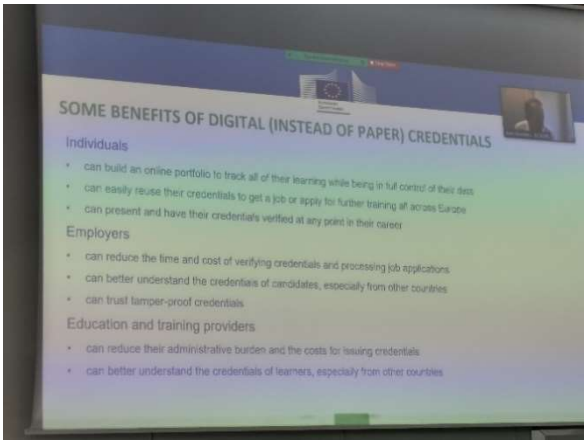

Sledila je predstavitev vmesnih rezultatov raziskave Cedefopa o vlogi mikrodokazil v izobraževanju in usposabljanju za potrebe trga dela, ki jo je izvedla Cedefopova strokovnjakinja **ga. Anastasia Pouliou** in v katero je bila vključena tudi Slovenija,

Sliki 8 in 9: Predstavitev vmesnih rezultatov raziskave Cedefopa

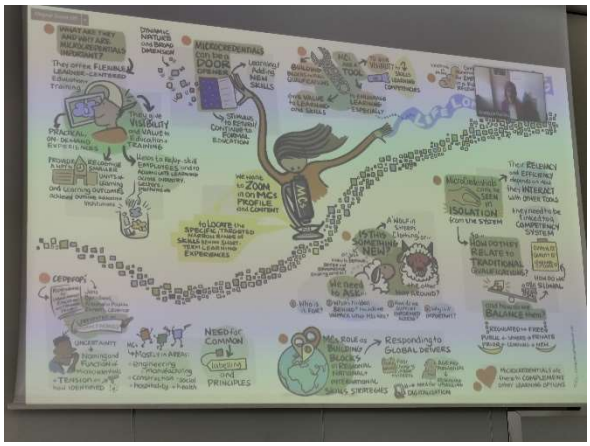

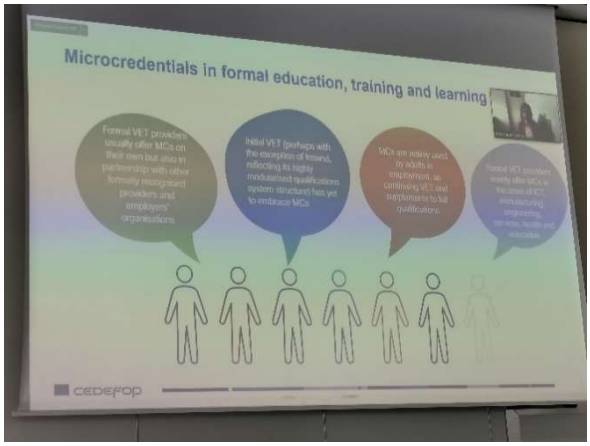

Po odmoru je sledila še predstavitev pogleda na mikrodokazila z vidika visokega šolstva, ki ga je predstavila **ga. Duša Marjetič**, vodja sektorja za visoko šolstvo na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport.

Slika 10: Predstavitev pogleda na mikrodokazila z vidika visokega šolstva

Gradiva s posveta so objavljena na tej povezavi: [Strokovni posvet o mikrodokazilih | Slovensko ogrodje kvalifikacij (nok.si)](#) .

3. Strokovne delavnice

V sklepnem delu posveta so udeleženci sodelovali v treh moderiranih **strokovnih delavnicah** ter obravnavali tri sklope vprašanj o mikrodokazilih:

1. Opredelitev mikrodokazila
2. Zagotavljanje kakovosti mikrodokazil
3. Umeščanje mikrodokazil v Slovensko ogrodje kvalifikacij

Slika 11: Uvod v delavnice

Strokovna razprava je trajala 90 minut. Udeleženci so bili razdeljeni v 3 skupine. Vsaka skupina je obravnavala vse tri sklope vprašanj.

Slika 12: Delo v delavnicah

Slika 13: Delo v delavnicah

Slika 14. Delo v delavnicah

Slika 15: Delo v delavnicah

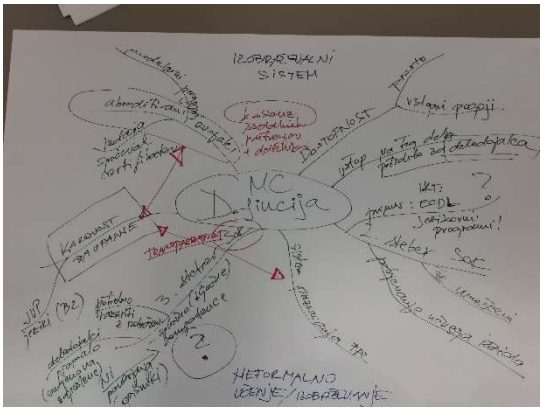

Na podlagi razprave v skupinah je bilo pripravljeno poročilo za vsak sklop posebej. Z namenom zbiranja čimbolj točnih odgovorov udeležencev je v prvi fazi priprave osnutka poročila zabeležena dejanska razprava v skupinah, brez nadaljnje sinteze in povzemanja odgovorov.

3. 1 Poročilo iz strokovne delavnice 1: Opredelitev mikrodokazila

3.1.1 Ozadje za Strokovno delavnico 1

Definicija mikrodokazila

Mikrodokazilo (*Micro-credential*) pomeni zapis učnih izidov, ki jih je posameznik dosegel z učenjem manjšega obsega. Učni izidi so ocenjeni na podlagi pregledno in jasno definiranih standardov. Programi so pripravljeni tako, da opremijo posameznika s specifičnim znanjem, spretnostmi in kompetencami, ki naslavljajo družbene, osebne, kulturne potrebe oziroma potrebe trga dela. Mikrodokazila so last posameznikov, ki jih lahko delijo z drugimi in prenašajo naprej. Lahko so samostojna ali se združujejo v večja. Podprta so s sistemi za zagotavljanje kakovosti in sledijo dogovorjenim standardom v sektorjih.

Glavni namen mikrodokazil

- Omogočiti posameznikom pridobivanje znanja, spretnosti in kompetenc, ki jih potrebujejo na razvijajočem se trgu dela in v družbi;
- podpirati izvajalce pri spodbujanju transparentnosti in fleksibilneponudbe učenja, s čimer se pri posameznikih krepijo personalizirane učne in karierne poti;
- spodbujati vključenost in enake možnosti ter prispevati k odpornosti, socialni pravičnosti in razvoju vseh.

3.1.2 Vprašanja za razpravo v Strokovni delavnici 1

Vprašanja za razpravo:

1. Prvi del definicije opredeli mikrodokazilo kot zapis učnih izidov, ki jih je posameznik dosegel z učenjem manjšega obsega.
- Ali poznate primere v formalnem in neformalnem izobraževanju in usposabljanju, ki bi jih lahko šteli za mikrodokazila?
- Kdo bo izdajal ta potrdila (izobraževalne organizacije, delodajalci, druge organizacije .)?
2. V drugem delu definicije je poudarek na možnosti prenosa in združljivosti mikrodokazil.
- Kakšne so možnosti prenosa (med sektorji izobraževanje, delodajalci, državami) in kako bi to potekalo?
3. Zakaj mikrodokazila, kaj je njihov glavni namen?
4. Kako zagotoviti, da bodo programi za doseganje mikrodokazil sledili potrebam trga dela.
- Kako bi zaposlenim mikrodokazila lahko pomagala pri strokovnem razvoju in uspehu na delovnem mestu?
- Za katere skupine?
- Kje vidite priložnosti?
5. Kako odpirati visokošolski prostor, ga narediti bolj fleksibilnega za mikrodokazila?
- Kako ga odpreti za netradicionalne učeče se?
- Za katere skupine?

- Kje vidite priložnosti?
6. Kako odpirati možnosti za ranljive skupine?
- Za katere skupine?
- Kje vidite priložnosti?

3.1.3 Rezultati razprave Strokovne delavnice 1

Opredelitve mikrodokazil

Sodelujoči v razpravi so poudarili, da je glede opredelitve mikrodokazil in samega koncepta trenutno še veliko nejasnosti. Več skupin je izrazilo to skrb: v opredelitvi ni jasno, kdaj neko potrdilo o usposabljanju predstavlja mikrodokazilo. Pojavlja se dilema, do katere ravni še govorimo o mikrodokazilih, od kod naprej pa gre za specifična usposabljanja, ki niso prenosljiva izven podjetij/organizacij in ne vključujejo preverjanja.

Postavilo se je tudi se vprašanje, ali bi morala biti mikrodokazila omejena z vstopnimi pogoji ali prosto dostopna. Izpostavljeno je bilo, da manjka definicija, kaj jnaj bi pomeniloučenje manjšega obsega. En predlog je bil, da je to izobraževanje oz. usposabljanje v obsegu 5 do 15 KT oz. od 100 do 150 ur. Po drugi strani je lahko to preveč omejujoče. Obstajajo primeri, ko imajo za posamezni predmet univerze najmanj 3 KT, pri študijskih programih za izobraževanje pa imamo do 60 KT, torej največ eno leto. Nekateri mikrodokazila vidijo kot dodatno usposobljenost, informacijo za delodajalca, priznavanje pa je odvisno od posamezne institucije, s pripombo, da je to aktualno pri mikrodokazilih, ki jih ne ponujajo akreditirani izobraževalni zavodi. Nekateri so poudarili, da je bolj smiselno malo manj formalizirati postopke, da delodajalci sami presodijo, ali jim nekdo ustreza. Delodajalci bi morali videti interes v mikrodokazilih in tako zgraditi zaupanje v tovrstna potrdila.

Potencialni nameni mikrodokazil na nacionalni ravni bi lahko bili: nadgradnja znanj, prekvalifikacije, dokvalifikacije, prilagoditev usposabljanj ranljivim skupinam … Omogočiti bi bilo treba brezplačne programe za pridobitev mikrodokazil za ranljive skupine, uporabo mikrodokazil kot mehanizma za preprečevanje osipništva in brezposelnosti, jih umestiti v aktivno politiko zaposlovanja tako za splošno kot ranljive skupine, povezati z odprtim kurikulom v izobraževalnih programih. Mikrodokazila bi lahko bila del študijskih programov.

Formalna izobraževanja bi lahko na tak način skrajšali s priznavanjem mikrodokazil, ki jih posameznik že ima, omogočili prehodnost med programi, individualizirane izobraževalne poti, večjo fleksibilnost izobraževalnega sistema, odprtost izobraževalnih poti (kot nas spodbuja nacionalni/EQAVET kazalnik - Spodbujanje boljšega dostopa do PIU). Pripomba na to izjavo je bila, da namen mikrodokazil ni vplivati na obstoječe sisteme izobraževanja, ampak jih dopolnjevati – v skladu s predlogom priporočil o mikrodokazilih.

Delodajalec lahko z različnimi ukrepi spodbuja zaposlene k pridobitvi ustreznega znanja ter spretnosti skozi mikrodokazila – npr. z dvigom plače, nagrado za uspešnost ipd. Poudarjeno je bilo, da je dodatno izobraževanje lahko včasih pogoj, da dobiš ali zadržiš službo.

Ena od podskupin je poudarila, da bi bilo v okviru opredelitve definicije treba ločiti mikrodokazila od ostalih oblik neformalnega izobraževanja.

Vnos mikrodokazil v Europass je všečna ideja; smiselno je, da delodajalec vidi celotnega človeka, še druga znanja in spretnosti, ki jih ima. Z vidika pretoka delovne sile znotraj Evrope bi mikrodokazila morala biti prenosljiva: nekaj, kar neseš čez mejo, če se preseliš, in to uporabiš. Poleg tega je prenosljivost v Priporočilu definirana kot lastništvo učečega se, digitalna hramba in možnost digitalnega deljenja potrdila. To načelo je podprto s potrebo po interoperabilnosti sistemov, da zagotovijo učinkovito deljenje in preverjanje mikrodokazil.

Obstoječa ponudba nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK) je velika – od evidentiranih 500 se jih trenutno izvaja 100. Izvaja se tudi 12 dodatnih kvalifikacij. Dodana vrednost mikrodokazil v odnosu do NPK in dodatnih kvalifikacij je morebitna sestavljivost mikrodokazil v formalno kvalifikacijo.

Lahko bi za primer razdelali en izobraževalni program in tako pogledali, ali ga je mogoče kako razdeliti na mikroenote. Primer je dodatna kvalifikacija drogerist v DM: je prenosljiva po celi Evropi. Imamo pa tudi NPK drogerist. Mikrodokazila ne smejo biti še nova dokazila.

Ranljive skupine: sistem priznavanja je pri nas zastal in je zaprt. Migrantom bi tak sistem lahko pomagal. Na Finskem je v uporabi sistem značk (*open badges*), kjer so določene enote za preverjanje.

Primeri morebitnih mikrodokazil

Ena od podskupin je prepoznala mikrodokazila na trgu dela in v že obstoječih sistemih, npr. usposabljanja na področju IKT, usposabljanja učiteljev, pedagoško-andragoško izobrazbo, jezikovna usposabljanja, usposabljanje za sodne tolmače in vsa ostala krajša strokovna usposabljanja. Nekatera so tržno naravnana, druga regulirana z resorno zakonodajo.

Mnogi vidijo dodatne kvalifikacije (kot jih opredeljuje SOK) kot primer mikrodokazil. Standardni elementi (kot na seznamu) morajo biti prisotni.

Navedeni so bili še sledeči primeri mikrodokazil: različna krajša usposabljanja na ravni visokega šolstva, študijski programi za izpopolnjevanje, jezikovna usposabljanja, usposabljanja za digitalne kompetence, strokovna usposabljanja in izpopolnjevanja na srednji in visokošolski ravni, množični odprti spletni tečaji, kot je Coursera (spletna platforma).

Na področju izobraževanja odraslih so bili omenjeni neformalni programi, s katerimi udeleženec pridobi splošne kompetence (zaenkrat je na potrdilu popis vsebin programa, ni pa preverjanja), organizirani so glede na potrebe podjetij, npr. komunikacija, osebni odnosi …, in so praviloma na visoki kakovostni ravni. Podan je bil predlog, da npr. po zaključku programa posameznik pred komisijo izkaže svoje kompetence in za to pridobi potrdilo. Pomemben del

predstavljajo tudi UŽU programi (tj. Usposabljanje za življenjsko uspešnost), ki so namenjeni ranljivim ciljnim skupinam; s preverjanjem in priznavanjem bi lahko bila to dobra možnost za pridobitev osnovnošolske izobrazbe. Omenjeni so bili tudi poklicni tečaji.

Primer modula slovenske vojske: gre za integracija nekih vsebin v obsegu 22 ECTS (približno en semester), ki zagotavlja, da se posamezniku zagotovi zaposlitev v slovenski vojski. Preostali del študijskega programa je izbirni, običajno na prvi bolonjski stopnji, kjer si kandidat izbere neko bazično izobrazbo. Ker te programe izvajajo akreditirane institucije, je ta modul akreditirano veljaven, sprejet.

Kot primer morebitnih mikrodokazil bi uvrstili tudi usposabljanja, ki jih ponuja Gradbeni inštitut ZRMK. Za opravljena usposabljanja udeleženec prejme certifikat, ki sicer ni javnoveljaven, vendar pa je nujen za opravljanje določenih del znotraj poklica.

Sistem zbiranja in sestavljanja mikrodokazil

Po mnenju udeležencev bi bila lahko uvedba mikrodokazil v Sloveniji način modularnega grajenja kvalifikacije, morda celo celotne diplome na visokem šolstvu. Posamezniki bi po zaključeni srednji šoli prej prišli na trg dela, zbiranje mikrodokazil pa bi se izvajalo kot alternativno prvostopenjsko izobraževanje. Univerze bi ohranile tisto, kar je višja akademska raven druge ali tretje bolonjske stopnje. Modularna gradnja visokošolskih programov to omogoča, ni pa nujno, da je možno tudi na ostalih ravneh. Mikrodokazila predstavljajo veliko priložnost za visoko šolstvo, da izkoristi njihov potencial.

Mikrodokazilo bi bilo del študijskega predmeta. Študijski programi bi morali biti že na tak način pripravljeni. Po drugi strani obstajajo pomisleki, da zbiranje mikrodokazil ne more privesti do formalne kvalifikacije. Tega zaenkrat tudi pri nas ni, treba je še vse doreči.

Glavne ugotovitve Strokovne delavnice 1: :

- Udeleženci so prepoznali, da določena izobraževanja in usposabljanja že izpolnjujejo pogoje za mikrodokazila.
- Treba je opredeliti obseg izobraževanj in usposabljanj za pridobitev mikrodokazil (točke, ure).
- Na področju visokega šolstva udeleženci izražajo podporo za sestavljanje mikrodokazil v večje dokazilo (diploma).

3.2. Poročilo iz strokovne delavnice 2: Zagotavljanje kakovosti mikrodokazil

3.2.1 Ozadje za Strokovno delavnico 2

Evropska komisija poziva države članice, da podpirajo kakovost in transparentnosti mikrodokazil, tako da:

- uporabljajo, prilagajajo in razvijajo mehanizme zagotavljanja kakovosti za mikrodokazila, ki jih podeljujejo različni izvajalci;
- podpirajo uporabo sistemov napovedovanja spretnosti za analizo potreb na trgu dela, da lahko opredelijo potrebe po razvoju in posodobitvi mikrodokazil;
- zagotavljajo register mikrodokazil, kjer izvajalci objavljajo mikrodokazila, ki jih izvajajo, vključno s politiko priznavanja mikrodokazil drugih izdajateljev.

Predlagani standardni elementi mikrodokazil:

- identifikacija učečega se,

- naziv mikrodokazila,

- država/regija izdajatelja,

- naziv izdajatelja listine,

- datum izdaje,

- učni izidi,

- obseg dela za dosego učnih izidov (v ECTS, če je možno),

- raven učnih izidov (EQF, QE-EHEA) – če je možno,

- način ocenjevanja,

- oblika sodelovanja v učni aktivnosti,

- oblika zagotavljanja kakovosti.

-Dodatne informacije: vstopni pogoji, nadzor in identifikacija med ocenjevanjem, dosežena ocena, integracija oz. možnost združljivosti, druge informacije.

3.2.2 Odprta vprašanja za Strokovno delavnico 2

Odprta vprašanja:

1. Kako vzpostaviti učinkovit sistem zagotavljanja kakovosti sistema mikrodokazil: od akreditacije izvajalca do zagotavljanja zaupanja v potrdilo?

- Kdo izvaja akreditacijo?
- Katerim akreditacijskim postopkom je treba slediti?
- Ali je potrebno zagotavljati kakovost institucionalno ali/in programsko?
- Kako zagotoviti, da sistem ni administrativno obremenjen?

2. Ali je potrebno razviti nova, digitalna potrdila za mikrodokazila, ali se povezati s sistemom Europass digitalno podpisanih potrdil?

3.2.3 Rezultati razprave v Strokovni delavnici 2

Akreditacija in zagotavljanja kakovosti

Udeleženci so se spraševali, če je priznavanje delo ene službe oz. bi bilo to treba razširiti. V visokem šolstvu se pričakuje, da bodo mikrodokazila umeščena v obstoječi sistem zagotavljanja kakovosti visokošolskih zavodov.

Potreben je dogovor o načinu in postopku akreditacije mikrodokazil. Vprašanje je, ali je bolj smiselna institucionalna ali programska akreditacija. Za zagotavljanje kakovosti in preglednosti sistema je treba določiti standarde ter se dogovoriti za institucionalne pristojnosti in vodenje evidenc. To je potrebno tudi z vidika priznavanja

V visokem šolstvu je akreditacija institucionalna. Na ravni visokega šolstva si je mikrodokazila mogoče predstavljati. V skladu z Zakonom o visokem šolstvu že obstajajo študijski programi za izpopolnjevanje, ki jih lahko smatramo kot »velika« mikrodokazila. Imamo akreditirane visokošolske zavode v sistemu, ki bi jih izvajali, vzpostavljen sistem zagotavljanja kakovosti. **Pričakujemo lahko množično ponudbo mikrodokazil, za katera bodo nastala hitro spreminjajoča se izobraževanja, za katera pa se ne more neposredno uporabiti obstoječe postopke zagotavljanja kakovosti, ki jih izvaja Nakvis.**Identificirano je bilo odprto vprašanje pristojnosti presoje mikrodokazil.

Udeleženci so predlagali eno inštitucijo na nacionalni ravni ki bi bila pristojna za akreditacijo izvajalcev, programov in za vse, kar je povezano z mikrodokazili. Zavzemali so se za vzpostavitev možnosti prenosljivosti in sestavljanja mikrodokazil, po njihovem mnenju potrebujemo pristojni nacionalni organ, ki bo verificiral izvajalce. Po mnenju drugih je vzpostavitev možnosti prenosljivosti in sestavljanja mikrodokazilo zelo iluzorno pričakovati in tudi ni optimalno za slovenski izobraževalni sistem, saj imamo različna sistema »akreditacije« do-visokošolskega in visokošolskega, tudi narava izobraževalnih in študijskih programov je zelo različna.

Eden od predlogov je bil, da se uporabi obstoječe akreditacijske postopke, ki se jih prilagodi za mikrodokazila, pri čemer naj za razvoj in umestitev mikrodokazil v izobraževalni sistem skrbi ena institucija (po zgledu SOK)?

Skupina ni podprla ideje, da bi akreditacijo prepustili izvajalcem. Za mikrodokazila bi moral obstajati minimalni standard in nadzor. Udeleženci so priporočali, da za izdajanje mikrodokazila ni pristojen delodajalec. Izdaja naj jih nekdo, ki je akreditiran, ne pa podjetje, ki ponuja izobraževanje.

Če je izvajalec mikrodokazil že akreditiran za izvajanje formalnega izobraževanja, glede kakovosti ne bi smelo biti dodatnih pogojev oz. dodatnih potreb po preverjanju in zagotavljanju kakovosti. Če jih izdajajo inštitucije, ki so že akreditirane in vredne zaupanja, je zaupanje potemtakem že zagotovljeno. V čim večji meri je treba izkoristiti inštitucije ki so že akreditirane in kot take vredne zaupanja. To je tudi vidik EU.

Nujna je transparentnost, da se da preveriti, kdo je izvajalec, kakšna je vsebina. Lahko se poveže tudi z zbiranjem drugih podatkov (npr. zaposljivosti).

Podan je bil predlog, da se vzpostavi institucionalizirana akreditacija po vzoru dodatnih kvalifikacij: komisija s predstavniki različnih inštitucij, ki akreditira program, izvajalca. V tem sistemu sta potrebna zunanji evalvator kakovosti in vzpostavljen centraliziran register mikrokvalifikacij. V njega bi lahko dokazila vpisovali akreditacije izvajalci sami, brez dodatnih preverjanj. Na ta način se izognemo dodatnim administrativnim postopkom.

Po mnenju preostalih udeležencev naj se izhaja iz formalnega izobraževanja. Potreben je razmislek, ali se mikrodokazila integrira v obstoječe sisteme zagotavljanja kakovosti oz. je potreben nov sistem, kajti pri mikrodokazilih gre za hiter odziv na potrebe gospodarstva. Zbornice, profesionalna strokovna gospodarska združenja verificirajo oz. akreditirajo oz. potrdijo izvajalce.

Po mnenju udeležencev bi bil sistem zagotavljanja kakovosti mikrodokazil lahko integriran v obstoječe sistema zagotavljanja kakovosti na obstoječih ravneh. Udeleženci so se strinjali z vključitvijo v obstoječe sisteme zagotavljanja kakovosti. To pomeni, da se ustvari nov register kvalifikacij na nacionalni ali EU ravni. Če imamo nacionalni organ, imamo lahko tudi register izvajalcev, tudi na ravni EU. S tem bi dokazovali kakovost, transparentnost in obstoj mikrodokazila oz. kvalifikacije.

Udeleženci so se strinjali, da je treba izkoristiti razvite rešitve – tako sistem Europass digitalnih potrdil kot tudi že vzpostavljen mednarodno primerljiv sistem, ki ga financira EU, pa tudi za varnost podatkov je poskrbljeno.

Na postopke akreditacije izvajalcev bi bilo treba gledati v malo širšem smislu vseh mikrodokazil, na različnih ravneh, ne samo v smislu visokošolskih, kar terja več fleksibilnosti.

Postavlja se dilema, kako je tujimi listinami o mikrodokazili. Kdo se bo s tem ukvarjal, koristna oz. zaželena bi bila avtomatizacija. To bi verjetno vplivalo na tradicionalno pot izobraževanja, v odnosu do fleksibilnejših oblik pridobivanja kvalifikacij. Kvalifikacije bi lahko dobili z zlaganjem gradnikov –*'building blocks'*.

Udeleženci so poudarili neformalno izobraževanje, ki ga je veliko in ni regulirano. Če se hoče ovrednotiti neformalno izobraževanje, je treba vse skupaj preveriti preko nekega formalnega sistema. To je vprašanje sistema zagotavljanja kakovosti. Imamo vzpostavljen sistem priznavanja predhodno pridobljenega znanja, vendar je treba poudariti, da nimamo krovnega, preglednega sistema, vsaka šola dela na svoj način.

Register

Glede vprašanje prenosa in združljivosti mikrodokazil je bila predlagana vzpostavitev registra verificiranih izvajalcev, ki bodo izdajali potrdila ter registra samih dokazil, tako na nacionalni kot evropski ravni. Register bi zagotavljal prenos in priznavanje tako znotraj nacionalnega kot tudi mednarodnega prostora. Tudi drugi udeleženci so se zavzemali za vzpostavitev centraliziranega sistema vodenja registrov.

Če bi bili registri standardizirani, v njih natančno opisane kvalifikacije, ki jih je posameznik v okviru posameznega mikrodokazila dosegel, bi delodajalec lahko sam lahko preverjal ustreznost posameznika.

Dodatni izzivi

Kot problem se izpostavlja nezaupanje med institucijami, med delodajalci in institucijami (npr. šolska sfera ne prizna pridobljenih kompetenc pri delodajalcu). Nedavna raziskava (75000 ljudi) je pokazala, da delodajalci nehajo vlagati v zaposlene pri njihovih 42 letih. 80% podjetij je malih in mikropodjetij; ali jim dovolj zaupamo?

Tudi preostali udeleženci so poudarili, da je na ravni implementacije mikrodokazil ključno vprašanje zaupanja. Že v obstoječih sistemih se znotraj sistema in tudi v odnosu do socialnih partnerjev, npr. delodajalcev, pojavljajo dvomi in nezaupanje v akreditirane kvalifikacije. Če zaupanje ne bo vzpostavljeno, potem sistem mikrodokazil ne bo deloval. Zaupanje je treba graditi z aktivnim vključevanjem socialnih partnerjev ter doseganjem konsenza.

Izpostavljeno je bilo tudi, da pri gradnji ekosistema ne bomo mogli mimo ostalih resornih ministrstev in socialnega partnerstva. Implementacija mikrodokazil na nacionalni ravni je stvar konsenza med socialni partnerji, vzpostavljene kakovosti, zaupanja ter razmejitev oz.

spoštovanja izobraževalnega sistema ter vsega, kar se vzporedno dogaja. Dodatna podpora z nacionalnim dogovorom je nujna, v tem primeru bi se mikrodokazilo dokazovalo z javno listino.

Glavne ugotovitve Strokovne delavnice 2:

- Udeleženci posveta za mikrodokazila podpirajo uporabo obstoječih sistemov zagotavljanja kakovosti na ustrezni ravni izobraževanja oz. usposabljanja.
- Potreben je nacionalno pristojni organ za akreditacijo izvajalcev, programov in za vse ostalo, kar je povezano z mikrodokazili (tudi upravljanje z registrom).
- Potrebna je večja ozaveščenost delodajalcev o mikrodokazilih.
- Treba je uporabiti informacijska orodja, ki omogočajo prenosljivost in hitro (avtomatsko) preverljivost kakovosti mikrodokazil.

3.3 Poročilo iz strokovne delavnice 3: Umeščanje mikrodokazil v Slovensko ogrodje kvalifikacij

3.3.1 Ozadje za Strokovno delavnico 3

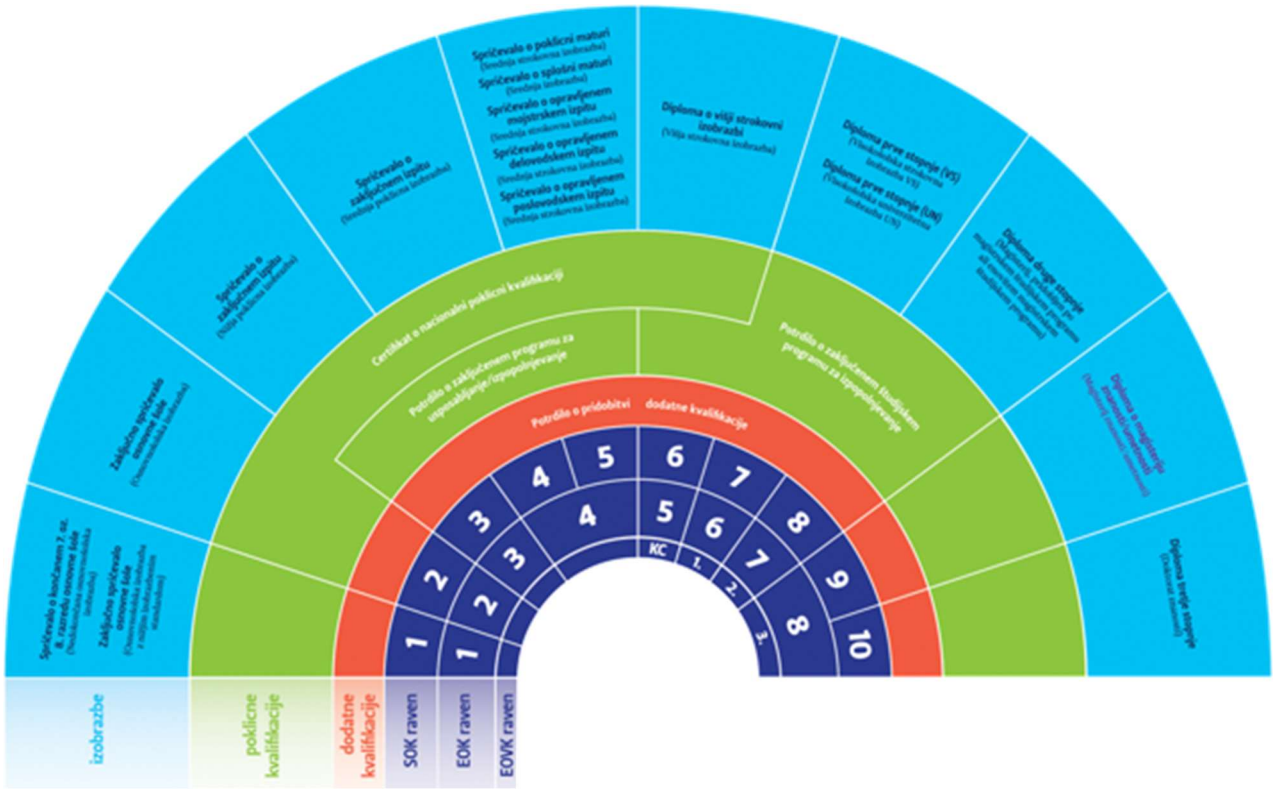

SOK je enotni sistem kvalifikacij v Republiki Sloveniji za razvrščanje kvalifikacij v ravni glede na učne izide.

Namen SOK je doseči transparentnost in preglednosti kvalifikacij v Sloveniji.

Temeljni cilji so:

- podpreti vseživljenjsko učenje,
- povezati in uskladiti slovenske podsisteme kvalifikacij,
- izboljšati preglednost, dostopnost in kakovost kvalifikacij glede na potrebe trga dela in civilno družbo.

3.3.2 Odprta vprašanja za Strokovno delavnico 3

Odprta vprašanja:

1. Ali so mikrodokazila, ki ste jih poimenovali v 1. vprašanju, že umeščena v SOK?
2. Ali ste poimenovali tudi taka, ki niso vključena v SOK? Če da, kako bi jih lahko vključevali v SOK ter ali vidite v tem prednosti in katere?

3.3.3 Rezultati razprave v Strokovni delavnici 3

Sodelujoči v razpravi vidijo trenutno omejene možnosti vključevanja mikrodokazil v obstoječe stebre Slovenskega ogrodja kvalifikacij. Nekateri udeleženci na drugi strani navajajo primere kvalifikacij, ki so že umeščene v SOK in imajo podobne značilnosti kot mikrodokazila. To so npr. dodatne kvalifikacije, ki so umeščene v tretji steber SOK, študijski programi za izpopolnjevanje, umeščeni v drugi steber SOK, itn. Hkrati pa opozarjajo, da obstaja široka paleta usposabljanj na trgu dela, ki niso vključena v SOK.

Drugi steber, v katerega so vključene nacionalne poklicne kvalifikacije ter programi izpopolnjevanja in usposabljanja, je trenutno zelo omejen, saj je vsaka od teh vrst kvalifikacij jasno zamejena v zakonodaji. Drugi steber ponuja premalo možnosti glede na koncept mikrodokazil.

Tudi možnosti umeščanja mikrodokazil v tretji steber so glede na trenutno postavljene pogoje umeščanja dodatnih kvalifikacij v SOK zelo omejene. Prav tako v tretjem stebru ni vzpostavljen sistem zunanjega preverjanja učnih izidov kvalifikacij.

Primer: posameznik, ki obiskuje 3-letno poklicno šolo in je opravil 10 izpitov, ni pa uspešno zaključil šolanja; opravljeni izpiti so mikrodokazila, vendar se ne umeščajo v SOK.

Ali želimo vsako mikrodokazilo dati v SOK? V trenutno ogrodje ne gre, lahko pa se SOK spremeni. Če mikrodokazila umestimo v SOK, je potrebno zaupanje, transparentnost, zagotavljanje kakovosti in sistema priznavanja.

Vključitev mikrodokazil v SOK ima načelno podporo, je smiselna, ampak z opozorili. Lahko bi jih vključili v drugi ali tretjo steber oz. ustanovili četrti steber, v vsakem primeru je treba prilagoditi tudi zakon.

Imeli bi splošen pregled nad vsemi mikrodokazili. To bi vlivalo zaupanje, ker bi bile zadeve regulirane, v ozadju bi bil zagotovljen ustrezen nivo kakovosti.

Po drugi strani pa po praktičnih izkušnjah udeležencev to potegne za seboj: dolgotrajnost postopkov, vrsto administrativnih ovir, dodatne administrativne postopke, dodatne stroške in regulacijo mikrodokazil.

Vprašanje je, ali s se tem izpolnjuje namen mikrodokazil - odziv na potrebe gospodarstva.

Udeleženci predlagajo umestitev mikrodokazil v nov steber, ki pa ne bi imel ravni. Opozorjeno je bilo, da to ni več SOK/EOK. Treba je preučiti tudi alternativne možnosti registra poleg SOK.

Po drugi strani so bila izražena tudi mnenja, da mikrodokazil ne bi smeli umestiti v SOK in ga širiti s četrtim stebrom. Kar že imamo, je treba izpopolniti in uporabiti.

Mikrodokazila bi morala biti umeščena v SOK zaradi primerljivosti.

Pomislek glede umeščanja v EOK: lahko prihaja do nezaupanja, če bomo v EOK dali formalne kvalifikacije in neformalno pridobljeno znanje. Nekatere države to imajo in prihaja do velikih zmešnjav pri priznavanju.

Glavne ugotovitve Strokovne delavnice 3:

- Udeleženci kot primere mikrodokazil navajajo nekatere vrste kvalifikacij, ki so že vključene v SOK, kot npr. dodatne kvalifikacije, študijske programe za izpopolnjevanje ...
- Opozarjajo, da obstaja široka paleta krajših usposabljanj na trgu dela, ki niso vključena v SOK.
- Mnenja glede smiselnosti umeščanja mikrodokazil v SOK so deljena. Nekateri udeleženci so mnenja, da bi bila umestitev mikrodokazil v SOK smiselna z vidika transparentnosti, kakovosti, zaupanja, vendar je treba ob tem vzpostaviti jasne relacije do ostalih kvalifikacij ter poskrbeti, da postopki umeščanja ne bodo preveč birokratski.
- Glede načina umeščanja v SOK se predlogi prav tako razlikujejo, od umeščanja v obstoječe stebre do vzpostavitve četrtega stebra.

4. Povzetek

Na podlagi izvedenih strokovnih delavnic so bili pripravljeni ključni povzetki.

Udeleženci Strokovnega posveta so prepoznali, da določena izobraževanja in usposabljanja že izpolnjujejo pogoje za mikrodokazila. Treba je opredeliti obseg izobraževanj in usposabljanj, ki bodo vodila do mikrodokazil (točke, ure). Na področju visokega šolstva obstaja podpora udeležencev posveta za sestavljanje mikrodokazil v večje dokazilo (diploma).

Udeleženci posveta podpirajo uporabo obstoječih sistemov zagotavljanja kakovosti na ustrezni ravni izobraževanja oz. usposabljanja. Potreben je nacionalno pristojni organ za akreditacijo izvajalcev, programov in za vse ostalo, kar je povezano z mikrodokazili, vključno z registrom. Treba je uporabiti informacijska orodja, ki omogočajo prenosljivost in hitro (avtomatsko) preverljivost kakovosti mikrodokazil. Pomembna je večja ozaveščenost delodajalcev o mikrodokazilih.

Udeleženci kot primere mikrodokazil navajajo nekatere vrste kvalifikacij, ki so že vključene v SOK, kot so npr. dodatne kvalifikacije, študijski programi za izpopolnjevanje ... Hkrati pa opozarjajo, da obstaja široka paleta krajših usposabljanj na trgu dela, ki niso vključena v SOK. Mnenja glede smiselnosti umeščanja mikrodokazil v SOK so deljena. Nekateri udeleženci so mnenja, da bi bila umestitev mikrodokazil v SOK smiselna z vidika transparentnosti, kakovosti, zaupanja, vendar je treba ob tem vzpostaviti jasne relacije do ostalih kvalifikacij ter poskrbeti, da postopki umeščanja ne bodo preveč birokratski. Glede načina umeščanja v SOK se predlogi prav tako razlikujejo, od umeščanja v obstoječe stebre do vzpostavitve četrtega stebra.